

Dreptul

9 771857 318501

ISSN 1857-3185

VINERI

23 noiembrie

2012

Anul XI

nr. 44 (447)

8 pagini – 3,40 lei

Săptămînal juridic

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

Avocat parlamentar: Dreptul la viață este unul dintre drepturile absolute garantate de Constituția Republicii Moldova pag. 3

Dorin Recean: Pe agenda Ministerului Afacerilor Interne domeniul protecției drepturilor omului este unul prioritar pag. 4

Analiza juridico-penală a infracțiunii de diversiune pag. 5

Vlad Filat a avut o întrevedere cu ambasadorii Uniunii Europene acreditați în Republica Moldova

Prim-ministrul Vlad Filat a avut o întrevedere cu ambasadorii Uniunii Europene acreditați în Republica Moldova și cu ambasadorul SUA la Chișinău.

În debutul întrevederii, premierul a menționat că asemenea întruniri au devenit tradiționale și au drept scop informarea din prima sursă a partenerilor internaționali privind situația internă și procesele ce au loc în Republica Moldova, dar și discutarea diverselor aspecte ce vizează relațiile internaționale ale țării noastre.

În cadrul întâlnirii s-a discutat un spectru larg de subiecte, printre care se numără: implementarea reformelor și a agendei de integrare europeană a Republicii Moldova, procesul de reglementare a conflictului transnistrean și perspectivele dezvoltării economice a țării noastre, inclusiv în contextul ultimei misiuni a FMI și a evenimentelor ce vizează domeniul energetic. Prim-ministrul a făcut o trecere în revistă a acțiunilor întreprinse în domeniile respective, exprimând gratitudine ambasadorilor pentru suportul constant oferit în dezvoltarea și promovarea valorilor democratice în Republica Moldova.

Vlad Filat a menționat progresul înregistrat în dialogul moldo-comunitar în ceea ce ține de negocierea Acordului de Asociere, inclusiv privind instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător și implementarea Planului de Acțiuni privind liberalizarea regimului de vize.

În acest context, prim-ministrul a subliniat că vizita președintelui Comisiei Europene, Jose Manuel Barroso, planificată pentru 29-30 noiembrie 2012, este una foarte importantă pentru Republica Moldova.

Un subiect aparte al discuției l-a constituit procesul de reglementare transnistrean. Premierul a comunicat celor prezenți despre situația actuală și a subliniat rolul inestimabil al partenerilor implicați în acest proces deloc simplu, inclusiv prin expertiza oferită în vederea soluționării problemelor cotidiene de pe agenda discuțiilor grupurilor de lucru.

Vlad Filat a reiterat că reglementarea transnistreană este o prioritate a Guvernului Republicii Moldova și a declarat că autoritățile de la Chișinău vor folosi orice posibilitate pentru a avansa în procesul de soluționare a acestei probleme importante.

La rândul lor, reprezentanții corpului diplomatic s-au interesat de nivelul de implicare a reprezentanților regiunii de Est a țării în procesele nominalizate. În context, premierul a menționat că drept urmare a acțiunilor întreprinse în această direcție, reprezentanții Tiraspolului participă la negocierile Acordului de Liber Schimb cu UE și au luat parte la întrunirea Comisiei interguvernamentale moldo-ruse care s-a desfășurat, recent, la Chișinău.

Diplomații europeni au apreciat invitația premierului de a discuta aspectele importante de interes comun în acest cadru și au exprimat deplina susținere pentru Republica Moldova pe calea modernizării și dezvoltării multidimensionale, informează un comunicat al Guvernului.

Moldova a trecut la a doua fază de implementare a Planului de liberalizare a vizelor

Ministrii de Externe din Uniunea Europeană au decis ca Republica Moldova să treacă la a doua etapă de implementare a Planului de Acțiuni privind liberalizarea regimului de vize. Despre aceasta a anunțat ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Iurie Leancă, în cadrul unei emisiuni televizate.

„S-a luat decizia de a trece la faza evaluării acestei condiționalități pe vize. Aceasta înseamnă că în următoarele luni vom fi vizitați de misiuni de evaluare și în baza acestora, vor fi pregătite rapoartele Comisiei Europene referitor la cât de pregătiți sîntem noi”, a specificat ministrul de Externe.

În concluziile adoptate la ședința Consiliului pentru Afaceri Externe al Uniunii Europene se spune că Planul de Acțiuni privind liberalizarea regimului de vize cu Republica Moldova a fost propus în ianuarie 2011. De atunci, Comisia Europeană a publicat trei rapoarte privind progresul implementării primei faze a acestui plan de către țara noastră.

Conform declarației finale, adoptate la Bruxelles, de către oficialii europeni, statul nostru a îndeplinit toate obiectivele propuse în cadrul primei faze a acordului, care presupune modificarea legislației. Totodată, Comisia Europeană a decis să examineze acțiunile stabilite pentru cea de-a doua fază de implementare a planului, în care urmează să fie aplicate legile adoptate. În afară de Moldova, un plan de liberalizare a regimului de vize cu Uniunea Europeană a fost acceptat în 2010 și pentru Ucraina.

Deși a primit Planul de Acțiuni cu câteva luni mai devreme decât Chișinăul, Kievul nu a reușit să treacă de prima fază. Asta deoarece ar avea restanțe la capitolul lupta cu migrația ilegală și respectarea drepturilor omului.

Camera Reprezentanților a Congresului SUA a votat abrogarea amendamentului Jackson-Vanik în privința R. Moldova

Camera Reprezentanților a Congresului SUA a adoptat cu 365 de voturi „pro” și 43 „contra” abrogarea amendamentului discriminatoriu Jackson-Vanik în privința R. Moldova și Rusiei.

Pentru ca legea să intre în vigoare e nevoie de aprobarea Senatului și a președintelui țării. Liderii Senatului SUA, controlat de Partidul Democrat și președintele Barack Obama, declaraseră anterior că susțin acest pas.

Amendamentul Jackson-Vanik a fost adoptat de Congresul SUA în 1974, în perioada Războiului rece între SUA și URSS.

Acesta interzice un tratament preferențial în comerț pentru țările care încalcă grav sau îngreșesc drepturile cetățenilor săi de a emigra. În cazul Rusiei, amendamentul Jackson-Vanik a fost înlocuit cu așa numita „lege Magnitsky”, gândită să impună sancțiuni împotriva oficialilor ruși implicați în cazul avocatului american, mort în arest preventiv la Moscova în 2009, din lipsă de asistență medicală.

Amendamentul a fost anulat pentru patru state din spațiul CSI: Kîrgîzstan, Georgia - în 2000, pentru Armenia - în 2004, Ucraina - în 2005.

Începe ziua cu DREPTUL!

Avocat parlamentar: Dreptul la viață este unul dintre drepturile absolute garantate de Constituția Republicii Moldova

Avocatul parlamentar Anatolie Munteanu consideră că cele 4 cazuri de suicid din ultimele săptămâni ale persoanelor aflate sub custodia statului trezesc mari îngrijorări privind mecanismele de garantare a dreptului la viață a cetățenilor privați de libertate.

Anatolie Munteanu, care este și președintele Mecanismului Național de Prevenire a Torturii, s-a referit la cazul de suicid prin strangulare, din 8 noiembrie curent, în Izolatorul de detenție preventivă al Comisariatului de poliție din sectorul Botanica, municipiul Chișinău. De asemenea, ombudsmanul amintește de sinuciderea minorului în vârstă de 15 ani, acuzat de violul și omorul a două persoane, constatat pe 15 noiembrie curent în Penitenciarul nr.13, mun. Chișinău. Un alt suicid al unui bărbat de 41 de ani, condamnat la 10 ani de închisoare pentru omor și furt, a fost constatat pe 16 noiembrie curent, în Penitenciarul nr.16 din municipiul Chișinău. Încă un caz de suicid al unui deținut din Penitenciarului nr. 5 din Cahul a fost înregistrat în luna octombrie curent.

Avocatul parlamentar consideră imperios necesar ca autoritățile statului direct implicate în garantarea efectivă a dreptului la viață, în special cu referire la cauzele recent constatate: Procuratu-

ra Generală, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, să ofere informații clare despre elaborarea și implementarea programelor de evaluare a riscurilor de sinucidere în condiții de detenție, a programelor de monitorizare adecvată (inclusiv continuă) și intervenție psihiatrică pentru deținuții cu risc major de suicid. Potrivit

opinieii ombudsmanului, se impune și prezentarea unor date privind calitatea și plenitudinea anchetelor desfășurate pe marginea cazurilor de sinucidere indicate.

În lipsa unor explicații

solute garantate de Constituția Republicii Moldova. Obligațiile statului (prin competențele instituțiilor sale) cu referire la exercitarea acestui drept, plasează persoana sub un angajament dublu: cel de a i se proteja viața și cel de a se abține de la eventuale atingeri aduse acesteia.

Universalitatea acestui drept se manifestă și prin faptul că în afara acestuia sau în situația nerespectării dreptului respectiv, în oricare formă: fie în cea derivată de obligația de a proteja viața, fie în cea de a se abține de la varii ingerințe, celelalte drepturi fundamentale ale omului ar fi lipsite de sens.

Judecătorii Curții Europene pentru Drepturile Omului asigură un control riguros asupra gradului respectării dreptului la viață în țările semnatare ale CEDO. Așa este recunoscut că statul are obligația de a declanșa imediat o anchetă efectivă (capabilă să elucideze toate circumstanțele decesului, să identifice și să pedepsească persoanele vinovate de comiterea actului criminal) de fiecare dată când

se aduce la cunoștință despre moartea cuiva.

Mai mult, atunci când o persoană a intrat într-o stare de sănătate bună sub custodia autorităților statului, (de exemplu în timpul detenției, sau în timpul internării medicale obligatorii) și decedează în acest interval, statul are obligația să ofere o explicație plauzibilă despre cauzele producerii decesului. În lipsa lor, autoritățile vor fi responsabile pentru încălcarea dreptului la viață.

Avocatul parlamentar subliniază că Republica Moldova deja are experiența de a fi condamnată de instanța europeană pentru violarea dreptului la viață, tocmai în aspect procedural, atunci când performanțele urmăririi penale în cauzele de deces al persoanelor au fost dur criticate de către judecătorii de la Strasbourg. O ultimă condamnare în acest sens este hotărârea Curții Europene în cauza „Ghimp vs Moldova”.

Mediul penitenciar permanent a fost recunoscut a fi unul special în sensul posibilității persoanei de a-și realiza plin drepturile sale. Aspectele psiho-emoționale ale spațiului „închis”, conjugate

cu numeroase omisiuni ale anchetei au oferit suficient temei Curții Europene pentru a decide că „publicului trebuie să-i fie recunoscut dreptul de a cunoaște modul cum s-a desfășurat ancheta și concluziile acesteia într-o asemenea situație, așa încât eventualele responsabilități să fie elucidate”.

Printre omisiunile anchetei se numără datele morfologice și alte informații privitoare la absența sau prezența de lovituri pe corpul victimei neconsemnate în raportul de autopsie, neinvitarea agenților statului de a explica falsificările constante în registrele de detenție, mărturiile acestora considerate pe deplin credibile în pofida comportamentului „suspect”, existența unor contradicții evidente între două rapoarte medicale, fără ca autoritățile să încerce a elucida cauzele acestor diferențe”.

Lipsa de transparență și de realizare eficientă a unei anchete poate ridica bănuiele privind obiectivitatea anchetelor în cazuri de investigare a decesului unei persoane, susține avocatul parlamentar Anatolie Munteanu.

CpDOM

Avocatul parlamentar Aurelia Grigoriu s-a întâlnit cu ombudsmanul ucrainean Valeria Lutkovskaia

Instituțiile naționale ale ombudsmanului din Republica Moldova și Ucraina își vor conjuga eforturile în soluționarea problemei de la mina Kaluș, ameliorarea situației ecologice în bazinul râului Nistru.

Înțelegerea în cauză a fost stabilită în cadrul întâlnirii avocatului parlamentar Aurelia Grigoriu cu ombudsmanul ucrainean Valeria Lutkovskaia, în contextul mesei rotunde „Provocările și posibilitățile din domeniul promovării și protecției drepturilor omului în statele CSI”, care s-a desfășurat, recent, la Kiev.

Acțiunile comune în domeniul protecției mediului ambiant, menite să asigure realizarea dreptului la securitatea ecologică, vor constitui primii pași de implementare a Acordului de colaborare dintre Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova și Institutul Național al Ombudsmanului din Ucraina, semnat pe 12 noiembrie curent, la Kiev.

Ombudsmanii au fost unanimi în ideea că situația de la mina Kaluș trezește mari îngrijorări și necesită o remediare neîntârziată, iar în acest scop, în mod operativ, urmează a fi efectuate demersurile de rigoare în adre-

sa ministerelor de mediu din cele două țări.

De asemenea, în cadrul întrevederii s-a convenit că un alt domeniu prioritar de colaborare va fi cel de promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități și integrarea plenară a acestora în viața socială.

O primă acțiune în această direcție ar putea fi desfășurarea, sub egida celor două instituții, a „Întîlnirilor de Crăciun”, organizate în mod tradițional la Chișinău, de Asociația „Plai Natal”.

În context, Valeria Lutkovskaia s-a referit la cazul de discriminare a unui grup de copii cu dizabilități din regiunea transnistreană a Moldovei, în localitatea Zatoka, din Ucraina, despre care a fost sesizată de Aurelia Grigoriu. Ombudsmanul ucrainean a informat avocatul parlamentar că a solicitat Procuraturii Generale de la Kiev investigarea acestui caz. În finalul discuției, Aurelia Grigoriu a dat o înaltă apreciere mesei rotunde și seminarului desfășurat la Kiev, accentuând importanța organizării unor acțiuni de instruire și pentru reprezentanții societății civile și reprezentanții Guvernului.

CpDOM

La Chișinău s-a desfășurat Forumul Național al Copiilor

Viceprim-ministrul Mihai Moldovanu, președinte al Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului, a participat, recent, la Forumul Național al Copiilor, potrivit Biroului de comunicare și relații cu presa al Guvernului.

Evenimentul a fost organizat în contextul aniversării, la data de 20 noiembrie, a Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului.

La Forum au mai participat membrii Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului, printre care: ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Valentina Buliga, ministrul Tineretului și Sportului, Ion Cebanu, reprezentanta UNICEF Moldova, Alexandra Yuster, dar și 68 de copii, membri a două Grupuri de lucru pentru Drepturile Copilului din raioanele Orhei și Leova și a trei Consilii Consultative ale Copiilor din raioanele Călărași, Ungheni și Fălești.

Copii au beneficiat de instruire în cadrul unor stagii de formare, pentru a înțelege necesitățile și drepturile lor, a cunoaște instituțiile și persoanele responsabile de asigurarea acestora la nivel local, național și internațional, precum și a monitoriza modul în care le sunt respectate drepturile și a raporta periodic autorităților locale și centrale despre rezultatele monitorizării.

În cadrul forumului, copiii au expus viziunile proprii asupra proiectului noii Strategii naționale de protecție a copilului și familiei, pentru anii 2013-2020.

Astfel, ei au identificat un șir de priorități care merită a fi încadrate și valorificate prin intermediul strategiei, acestea fiind: consolidarea unui mediu protector al copilului în ambianța familială, prevenirea și protecția riscurilor sociale cu care se pot confrunta copiii rămași singuri acasă, incluziunea socială și educațională a tuturor copiilor, inclusiv a celor cu nevoi speciale și a celor care fac parte din minorități etnice.

De asemenea, copiii au elaborat un raport referitor la respectarea Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului. În acest raport a fost analizat nivelul de respectare a dreptului copilului la educație, la protecție față de abuz și violență și dreptul copilului la exprimarea opiniei și participare. În raport sînt incluse și recomandări, printre care: îmbunătățirea situației în domeniul ce vizează incluziunea socială a copiilor, îmbunătățirea condițiilor în școli, dotarea laboratoarelor, informarea părinților care sînt plecați peste hotare în privința reușitei copiilor lor, înăsprirea legislației în ceea ce privește prevenirea și pedepsirea violenței

și a abuzului, introducerea mai multor ore de educație civică și altele.

Viceprim-ministrul Mihai Moldovanu a declarat, în cadrul evenimentului, că organizarea discuțiilor asupra Strategiei naționale de protecție a copilului și familiei, înainte de aprobarea acesteia, este o dovadă a faptului că opinia copiilor contează.

„Nu întîmplător am inițiat aceste discuții. Sînteți prima sursă ce ne va indica care ar trebui să fie prioritățile Strategiei naționale de protecție a copilului și familiei”, a subliniat viceprim-ministrul adresîndu-se copiilor.

În aceeași ordine de idei, Mihai Moldovanu a menționat că o prioritate a politicii sociale a Guvernului o reprezintă incluziunea socială a copiilor cu dizabilități, precum și a copiilor care fac parte din categoria minorităților etnice.

La rîndul său, Valentina Buliga a informat copiii despre proiectele deja în derulare ale Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, care vizează respectarea drepturilor lor. Ministrul a menționat că opiniile și sugestiile copiilor asupra Strategiei naționale de protecție a copilului și familiei sînt foarte importante, deoarece anume interesul lor este subiectul documentului care urmează a fi aprobat și pus în aplicare la nivel național.

Forumul Național al Copiilor s-a desfășurat în perioada 19 - 20 noiembrie. În cadrul întrunirii, copiii au avut posibilitatea să discute cu ministrul Educației, Maia Sandu, despre dreptul lor la educație de calitate și cu vicepreședintele Parlamentului, Liliana Palihovici, în privința dreptului lor la participare și exprimarea opiniei.

Dorin Recean: Pe agenda Ministerului Afacerilor Interne domeniul protecției drepturilor omului este unul prioritar

Recent, și-a desfășurat lucrările Conferința de Nivel Înalt a Grupului Pompidou a Consiliului Europei, la care Republica Moldova a aderat la 12 iunie 2012. La întrunire a participat și ministrul Afacerilor Interne, Dorin Recean, potrivit unui comunicat al Direcției Informare și Relații cu Publicul a MAI.

Menționăm că, Grupul Pompidou reprezintă organizația inter-guvernamentală menită să asigure cooperarea multidisciplinară în domeniul prevenirii și combaterii consumului și traficului ilicit de droguri, prin adoptarea unei viziuni de ansamblu asupra problematicei drogurilor.

Subiectul-generic al evenimentului a fost dedicat riscurilor în spațiul cibernetic, provocărilor și reducerii cererii și ofertei de droguri.

Conducerea Grupului Pompidou a salutat aderarea Republicii Moldova la această organizație, subliniind că statul nostru este cel de-al 37-lea membru.

În cadrul conferinței, ministrul Recean a trecut în revistă aspecte ce țin de parcursul reformei MAI, evoluțiile recente în materia contra-

carării traficului de droguri din punct de vedere legislativ și instituțional, precum și alte aspecte relevante, remarcând că împărtășirea experienței în materia politicilor antidrog este binevenită.

Totodată, la Strasbourg, ministrul Afacerilor Interne, Dorin Recean, a avut o întâlnire cu Directorul General pentru Drepturile Omului și Statului de Drept, Philippe Boillat. În context, Ph. Boillat a salutat aderarea Republicii Moldova la Grupul Pompidou al Consiliului Europei, menționând că combaterea drogurilor este un domeniu care necesită o atenție sporită.

Ministrul moldovean de Interne a subliniat că se dorește ca autoritățile naționale implicate în această activitate să demonstreze performanțe, inclusiv în cadrul Parteneriatului Estic. În acest sens, s-au produs modificări și transformări

importante pe segmentul antidrog, la nivel național și instituțional.

Dorin Recean a mai menționat că pe agenda instituției pe care o reprezintă, domeniul protecției drepturilor omului este unul prioritar.

rea interinstituțională, în special cu Procuratura Generală și alte organe de drept întru examinarea cazurilor complexe.

În aceeași ordine de idei, s-au făcut referiri la adoptarea noului Plan de acțiuni de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, care cuprinde recomandările GRETA și ale altor instituții și organisme specializate în domeniu. Elaborarea și definitivarea planului nominalizat s-a axat pe o abordare comprehensivă și multiaspectuală. S-a tras atenția asupra colaborării eficiente dintre MAI și ONG-urile specializate, implicate în prevenirea și combaterea traficului de ființe umane.

Ministrul a remarcat că Serviciul Grăniceri a fost integrat în cadrul MAI la 1 iulie 2012, astfel fiind creată Poliția de Frontieră.

Domnul Boillat a comunicat că o atenție particulară se acordă

supravegherii executării hotărârilor CEDO.

Condițiile de detenție, instalarea videomonitorizării în comisariatele de poliție întru evitarea abuzurilor au constituit alte subiecte importante abordate de cei doi oficiali. La fel, demnitarul CoE s-a arătat interesat și de progresele în domeniul anticorupției și spălării banilor. În acest sens, Dorin Recean a ținut să-l informeze pe directorul general despre competențele CNA, despre importanța eliminării oportunităților de corupție și integritatea polițiștilor.

De asemenea, s-a făcut un schimb de opinii cu privire la situația economică și socială sub aspect general, dar și domeniul liberalizării regimului de vize prin prisma așteptărilor populației.

Ministrul Recean a subliniat că Republica Moldova implementează condiționalitățile fazei II-a a procesului de liberalizare a regimului de vize.

În finalul întrevederii, Ph. Boillat a mulțumit ministrului moldovean pentru schimbul eficient de informații, sugerând continuarea acestei colaborări excelente, care are un spectru foarte larg de activități.

Cor. DREPTUL

Directorul general a fost interesat și de evoluțiile în materia prevenirii și combaterii traficului de ființe umane. La acest capitol, ministrul Recean a informat înaltul oficial despre responsabilitățile ce revin Ministerului Afacerilor Interne și în special Centrului pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, referindu-se și la colabora-

Întrevederea ministrului Dorin Recean cu președintele CEDO

În cadrul vizitei oficiale a ministrului Afacerilor Interne, Dorin Recean, la Strasbourg, acesta a avut o întrevedere bilaterală cu Dean Spielmann, președintele CEDO, potrivit unui comunicat al Direcției Informare și Relații cu Publicul a MAI.

Dorin Recean l-a felicitat pe președintele CEDO cu ocazia investirii recente în funcție.

În cadrul discuțiilor cu oficialul Curții, ministrul moldovean l-a informat pe Dean Spielmann despre transformările interne care se produc la nivel național și în particular despre reforma MAI.

Subiectele de bază însă au vizat platforma drepturilor omului, jurisprudența CEDO în materia aplicării articolului 3 a Convenției și obligațiile statului în investigarea efectivă a cazurilor de tortură.

În context, D. Recean a subliniat că eradicarea torturii și tratamentelor inumane și degradante se află în atenția instituției pe care o conduce, iar anumite acțiuni deja au fost întreprinse. Astfel, s-a remarcat faptul că instalarea videomonitorizării în comisariatele de poliție constituie unul din obiectivele urmă-

rite de MAI.

În acest context, atelierele de instruire constituie un instrument eficient în aplicarea uniformă a legislației în domeniu, a notat Dorin Recean.

Președintele CEDO a exprimat recunoștința autorităților moldovenești pentru contribuția în procesul de filtrare a cererilor la Curte, prin secundarea a trei juriști, în vara anului curent, precum și alegerea judecătorului din partea Republicii Moldova.

Totodată, ministrul a comunicat despre adoptarea, de către Guvern, a Legii cu privire la poliție și statutul poliștilor, prin care se urmărește divizarea sarcinilor MAI de sarcinile și responsabilitățile poliției.

Președintele CEDO a ținut să sublinieze că este foarte importantă valorificarea instruirii întru evitarea violării drepturilor omului ca temelie a democrației.

Dean Spielmann a apreciat mult eforturile depuse de autoritățile naționale și a salutat dialogul deschis purtat cu ministrul Recean.

Cor. DREPTUL

Președintele Curții Supreme de Justiție: Ducem lipsă de bani, timp și oameni calificați

Președintele Curții Supreme de Justiție, Mihai Poalelungi, spune că justiția este unul din domeniile cele mai importante, fără de care „nu ne vom apropia de Europa niciodată”.

„Integrarea europeană presupune în primul rând supremația legii și respectarea drepturilor omului. Acestea sînt condițiile indispensabile pentru realizarea unui stat european. Dacă, pe lângă corupție și proasta salarizare a judecătorilor, vom mai adăuga și frica de a adopta decizii corecte, nu ne vom apropia de Europa niciodată”, a spus președintele Curții Supreme de Justiție.

Mihai Poalelungi nu este de acord cu fostul președinte al Curții Supreme de Justiție, care a declarat anterior că nu are pîrghii pentru a face schimbări în acest domeniu. Potrivit lui Mihai Poalelungi, lipsa pîrghiilor este o scuză atunci cînd nu știi ce să faci.

„Lipsa pîrghiilor se invocă atunci cînd nu știi ce să faci. Din momentul numirii mele în funcția de președinte al CSJ, sînt în contact permanent cu președinții instanțelor judecătorești, președinții și vicepreședinții curților de apel, discutăm situația actuală, stabilim problemele existente, modalitățile de soluționare. Pîrghii ajung, nu de asta ducem lipsă un președinte al CSJ”, a mai adăugat judecătorul.

Totuși, președintele CSJ susține că există probleme care blochează reformele din justiție. „Ducem lipsă de bani, timp, oameni calificați și așa mai departe. Dar cel mai grav este că ducem lipsă de încredere și de sprijin din partea celor care ar trebui să ni le ofere. Din momentul în care am fost numit, de către Parlament, în funcția de președinte al CSJ, constat o lipsă crasă a bunului simț din partea celor care se erijează în postură de mari moraliști ai societății. Nicio reformă, oricît de bună ar fi aceasta, nu va da rezultate, dacă nu va fi sprijinită”, a conchis președintele Curții Supreme de Justiție, Mihai Poalelungi.

Amintim că, Mihai Poalelungi a fost ales în funcția de președinte al Curții Supreme de Justiție pe data de 7 februarie curent. Pentru candidatura acestuia au votat 10 din 11 magistrați. După ce a fost ales președinte, M. Poalelungi a declarat că lupta împotriva corupției este un punct prioritar în activitatea sa de mai departe: „Vom majora salariile judecătorilor, ca să nu fie tentați să ia mită”.

Cor. DREPTUL

Ministrul moldovean al Justiției a discutat cu omologul său albanez despre problema imunității judecătorilor

Recent, ministrul Justiției Oleg Efrim a participat la conferința regională cu genericul „Selectarea, formarea și procedura de numire în funcții a judecătorilor și procurorilor în Sud-Estul Europei: schimb de bune practici”, care s-a desfășurat în Albania. În cadrul acestei vizite, Oleg Efrim s-a întâlnit cu omologul său albanez, Eduard Halimi, potrivit unui comunicat.

Principala temă de discuție a celor doi oficiali a vizat reformele pe care cele două țări le implementează în prezent în justiție, experiența Albaniei dovedindu-se, în acest sens, extrem de interesantă pentru autoritățile Republicii Moldova. Astfel, unul dintre cele mai importante aspecte s-a dovedit a fi problema imunității judecătorilor, precum și a altor demnitari de stat, din perspectiva modificărilor aplicate în Constituția Al-

baniei acum două luni, cînd toți membrii Guvernului de la Tirana, parlamentarii, precum și magistrații albanezi au fost lipsiți de orice imunitate.

În context, Oleg Efrim a menționat că un amendament similar la legislația privind funcționarea sistemului judecătoresc, care-i lipsește pe judecătorii moldoveni de imunitate doar în cazurile de corupție, aprobat de Parlamentul Republicii Moldova în vara acestui an, a fost atacat la Curtea Constituțională de plenul Curții Supreme de Justiție, făcînd astfel dovada rezistenței pe care sistemul o opune din interior la orice reforme. El și-a exprimat, însă, speranța că autorii acestei modificări vor beneficia, la fel ca și în cazul Albaniei, de suportul partenerilor internaționali, inclusiv de opinia pozitivă a Comisiei de la Veneția, solicitată cu această ocazie, de Curtea

Constituțională. De asemenea, Oleg Efrim s-a arătat încrezător că inspirați de exemplul colegilor albanezi, deputații moldoveni vor susține inițiativa relansată la Chișinău de fracțiunea Partidului Liberal Democrat din Moldova, care le cer colegilor să renunțe la articolul din Constituție ce le oferă și parlamentarilor imunitate absolută.

În concluzie, cei doi interlocutori au constatat că atît Republica Moldova, cît și Albania se confruntă cu probleme asemănătoare în domeniul justiției și vor folosi, deci, această ocazie pentru a consolida relațiile bilaterale. Drept urmare, Oleg Efrim i-a adresat lui Eduard Halimi invitația de a întreprinde o vizită oficială la Chișinău, pe care ministrul albanez al Justiției a acceptat-o cu plăcere.

Cor. DREPTUL

◆ Tribuna viitorilor juriști

Analiza juridico-penală a infracțiunii de diversiune

Alexandrina ROBU,
studentă, anul IV,
Facultatea de Drept, USM

Conducător științific:
Adriana EȘANU,
doctor în drept,
conferențiar universitar

Faptele care pun în pericol sau vătămă, sub un aspect sau altul, baza economică sau capacitatea de apărare a țării, sînt fapte de mare gravitate, fiind atribuite de legiuitor Capitolului XVII „Infracțiuni contra autorităților publice și a securității de stat”, a Părții speciale a Codului penal al Republicii Moldova, articolul 343.

Diversiunea reprezintă un pericol serios pentru securitatea economică și capacitatea de apărare a RM, poate duce la slăbirea esențială a bazei

economice și la destabilizarea statului și societății. Este deosebit de periculoasă diversiunea cu aplicarea mijloacelor de nimicire în masă (nucleare, chimice, biologice etc.).

Prin securitate economică se înțelege starea de protecție a intereselor vitale importante ale statului în sfera economică. Capacitatea de apărare este starea potențialului economic, militar, științifico-tehnic, social-moral, care asigură apărarea suveranității statului și a teritoriului lui de atacurile din afară. La art.343 C.pen. RM se stabilește răspunderea penală pentru săvîrșirea, în scopul slăbirii bazei economice și a capacității de apărare a țării, a unor explozii, incendieri sau a altor acțiuni îndreptate spre exterminarea în masă a oamenilor, spre vătămarea integrității corporale sau a sănătății mai multor persoane, spre distrugerea sau deteriorarea întreprinderilor, clădirilor, căilor și mijloacelor de comunicație, a mijloacelor de telecomunicații ori a altor bunuri de stat sau obștești, precum și pentru provocarea, în aceleași scopuri, a unor otrăviri sau pentru răspîndirea unor epidemii sau epizootii.

În literatura de specialitate națională nu este prezentă

clasificarea diversiunii, pe cînd în cea rusă găsim următoarea clasificare - conform doctrinarilor ruși, diversiunile se clasifică în: diversiuni economice, diversiuni politice, informaționale sau ideologice, psihologice (zvornurile), cyber sabotaj (diversiune electronică, spre exemplu atacurile asupra site-urilor oficiale, a domeniilor organelor de stat).

Diversiunea este sistematizată în cadrul Codului penal al Republicii Moldova la Capitolul XVII. Astfel, de aici concluzionăm că obiectul juridic generic al acestei infracțiuni este constituit din ansamblul de relații sociale cu privire la defășurarea normală a activității autorităților publice, precum și a securității de stat.

În mod concret, infracțiunea de diversiune are un obiect juridic complex, fiind alcătuită din mai multe valori sociale care pot fi lezate prin acțiuni diferite. Prin urmare, conform doctrinarilor naționali, obiectul juridic principal sau direct, fiind vorba de o infracțiune ce lezează interesele statului, este constituit din relațiile sociale referitoare la securitatea statului, privită din perspectiva consolidării

bazei economice și a capacității de apărare a țării. Obiectul juridic secundar sau indirect rezidă în relațiile sociale cu caracter patrimonial cum ar fi: integritatea, substanța și potențialul de utilizare a întreprinderilor, clădirilor, căilor și mijloacelor de comunicație, de telecomunicații, precum și a altor bunuri indiferent de forma de proprietate a acestuia, fie public, privat sau mixt. De asemenea, din obiectul juridic secundar fac parte relațiile sociale cu privire la viața, sănătatea persoanelor, precum și sănătatea publică.

Analizînd latura obiectivă a infracțiunii de diversiune, menționăm că aceasta se constituie din fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de săvîrșire a unei explozii, incendieri sau a altor activități. Ea poate să se exprime, de asemenea, prin provocarea unor otrăviri, răspîndirea unor epidemii sau epizootii.

Subiectul infracțiunii de diversiune este persoana fizică responsabilă, care la momentul săvîrșirii faptei infracționale a atins vîrsta de 16 ani. În cadrul infracțiunii de diversiune avem subiect activ general, astfel, nu are nicio însemnătate dacă subiectul

este parte dintr-o organizație de cercetare-diversiune care aparține unor forțe militare sau paramilitare sau dacă infracțiunea a fost săvîrșită la comanda unor străini sau a unor grupuri, organizații străine.

Subiectul pasiv al infracțiunii este persoană titulară a valorii sociale care constituie obiectul juridic al infracțiunii.

Latura subiectivă a infracțiunii de diversiune se caracterizează prin intenție directă, ceea ce înseamnă că faptuitorul prevede urmarea acțiunii sau inacțiunii sale și dorește producerea ei. Analizînd scopul infracțiunii de diversiune, specificăm că acesta reprezintă finalitatea pe care o urmărește faptuitorul pe plan subiectiv, prin producerea urmării acțiunii sau inacțiunii sale, fiind compusă din două scopuri interdependente, pe de o parte, slăbirea bazei economice și a capacității de apărare a țării, acesta fiind un scop principal și scopul secundar de exterminare în masă a omenirii, vătămarea integrității corporale sau a sănătății unui număr de persoane, fie ei cetățeni străini sau apatrizi, distrugerea sau deteriorarea clădirilor, căilor

și mijloacelor de comunicație și telecomunicații, precum și a altor bunuri de însemnătate statală.

În urma studierii reglementării juridico-panale a infracțiunii prin prisma obiectului, laturii obiective, subiectului, laturii subiective, am ajuns la concluzia că legislația penală ar putea fi îmbunătățită prin marcarea formelor și tipurilor de diversiune, în acest sens, putînd fi incriminate și diversiunile ideologice, informatice (care în zilele noastre iau amploare), politice, psihologice, stabilirea limitelor prejudiciului material cauzat persoanelor fizice, persoanelor juridice sau statului. În prezent, este specificat doar că fapta infracțională trebuie să aducă mari pagube avutului public, economiei naționale sau securității de stat, aptitudinea faptei de a aduce atingere, în orice mod, siguranței statului se va stabili concret pentru fiecare caz, ținîndu-se cont de împrejurările în care a fost săvîrșită, de rezonanța socială pe care a avut-o, de prejudiciile pe care le-a produs, de consecințele privind activitatea altor unități, însă nu este specificat care este proporția acestora.

Asistență juridică gratuită pentru moldovenii din 25 de localități ale țării

Cetățenii din 25 de localități ale Moldovei pot beneficia, acum, de consultații juridice gratuite. Astfel, începînd cu această lună, în satele și comunele din peste zece raioane activează cîte un parajurist. Autoritățile publice locale, dar și oamenii de rînd se declară foarte mulțumiți de noul serviciu și spun că parajuriștii îi ajută să identifice corect organul competent, responsabil de soluționarea problemelor cu care se confruntă.

Cei 25 de parajuriști își desfășoară activitatea în următoarele localități: Lunga, Băhrinești, Ciutulești (raionul Florești); Călinești (raionul Fălești); Șuri, Gribova (raionul Drochia); Frasin (raionul Dondușeni); Bălăsinești, Corjeuți (raionul Briceni); Fundurii Vechi, Cobani (raionul Glodeni); Seliște, Boldurești, Cioarești (raionul Nisporeni); Bădiceni (raionul Soroca); Chiștelnița (raionul Telenești); Măcărăști (raionul Ungheni); Oxentea (raionul Dubăsari); Cărpineni, Logănești, Cioara (raionul Hîncești); Opaci (raionul Căușeni), Tomai (raionul Leova); Giurgiulești (raionul Cahul) și în comuna Băcioi, municipiul Chișinău.

Deși nu practică activitatea de avocat, după o instruire specială, parajuristul acordă asistență juridică primară membrilor comunității în care activează. Experții în domeniu își exprimă speranța că în viitor, de acest serviciu vor putea beneficia majoritatea localităților rurale din țară.

Victor Puica, parajurist în satul Seliște, menționează că în anul 2010, cînd a fost inițiat acest serviciu, oamenii din localitate îl priveau sceptic și nu vroiau să vină la consultație, deoarece credeau că el... face agitație politică sau religioasă. „Mi-a luat mult timp să-mi conving sătenii că este un serviciu indepen-

dent de autorități. Mai tîrziu, oamenii au început să aibă încredere în mine și să-mi ceară sfatul referitor la o problemă sau alta...”, a relatat Victor Puica.

Și în satul Giurgiulești, raionul Cahul, activează un specialist care oferă consultații juridice gratuite consătenilor. Larisa Arabadji, tîna care este călăuza locuitorilor din Giurgiulești pe tărîmul juridic, susține că nu îi este greu să comunice cu oamenii din localitate. „Am studiile necesare, iar sătenii îmi cer sfatul juridic chiar și atunci cînd mă întîlnesc pe drum”, povestește aceasta. Primarul din Giurgiulești, Tatiana Gălățeanu, afirmă că existența acestui serviciu în comunitate facilitează munca autorităților locale. „Anterior, cînd aveau o problemă, oamenii veneau și se adresau la primar, indiferent dacă rezolvarea ei era în competența lui sau nu. Acum, însă, dacă au neclarități privind darea în arendă a unui teren agricol, de exemplu, sau doresc să știe cine poate beneficia de ajutoare sociale, cetățenii se adresează direct la parajurist”, a precizat Tatiana Gălățeanu.

Potrivit experților din domeniu, parajuriștii promovează cultura juridică a cetățeanului. Diana Marian, coordonator de proiect - „Abilitarea juridică a comunităților rurale prin intermediul unei rețele de paraju-

riști comunitari”, Fundația Soros-Moldova/Programul de Drept, relatează că primii parajuriști au început a presta servicii acum doi ani: „În 2010-2011, Fundația Soros-Moldova, cu sprijinul financiar al Guvernului Suediei, a pilotat un sistem diversificat de acordare a asistenței juridice primare în zonele rurale prin intermediul parajuriștilor. Scopul

nivel local, astfel, responsabilizînd autoritățile publice locale”, a subliniat Diana Marian.

Parajuriștii își desfășoară activitatea în baza Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat nr.198-XVI din 26.07.2007 și a regulilor aprobate de către Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat. „Specialiștii sînt

proiectului era de a educa populația în domeniul drepturilor omului și în vederea protejării acestora. În perioada 2012-2014, tot cu sprijinul financiar al Guvernului Suediei și în colaborare cu Ministerul Justiției, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, continuăm eforturile demarate cu doi ani în urmă și urmărim consolidarea cunoștințelor parajuriștilor prin intermediul instruirii acestora”.

„Activitatea lor îi motivează pe cetățenii din mediul rural să se implice activ în procesul decizional la

instruiți după un program detaliat, care include soluții pentru mai multe probleme din comunitate. Dacă nu are răspunsuri la întrebările beneficiarului, parajuristul se consultă cu juriști calificați sau redirecționează persoana către un avocat”, a explicat Iurie Cuza, consultant juridic în cadrul proiectului „Abilitarea juridică a comunităților rurale prin intermediul unei rețele de parajuriști comunitari”.

Iurie Cuza a mai adăugat că, la moment, munca acestor consultanți juridici primari este remunerată din cadrul proiectului, însă se prevede ca în viitor, să fie întemeiat un sis-

tem de asistență juridică primară pentru întreaga țară, iar specialiștii să fie plătiți de către stat. „Acest proiect se desfășoară în contextul Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru 2011-2016, promovînd cultura juridică a cetățeanului și accesul unei comunități la informația juridică elementară”, a conchis acesta.

Dreptul menționează că un parajurist poate oferi informații, consultații generale și sfaturi în probleme juridice simple, elementare, dar fără a scrie cereri sau alte documente/acte, și fără să reprezinte direct interesele persoanei în instanța de judecată sau în fața organelor administrației de stat. De asemenea, parajuristul poate ajuta persoanele interesate să identifice corect organul competent care este responsabil să soluționeze problemele celor care s-au adresat după un sfat (consilier). Cel interesat se adresează la parajurist și în funcție de problemă, poate primi răspunsul imediat sau ulterior, în cel mult trei zile. Consultații juridici respectivi dau răspunsuri numai la subiectele pe care le cunosc și la care au fost instruiți. Ei păstrează confidențialitatea informațiilor obținute de la persoanele contactate. Membrii comunității care apelează la consilierea parajuriștilor nu plătesc pentru sfaturile și consultațiile primite. Fiecare parajurist ține registre și duce o evidență strictă a asistenței primare acordate. Adițional, există o procedură întregă de raportare a activității, de monitorizare și verificare a modalității de activitate a parajuristului și a conținutului consultațiilor acordate.

Material îngrijit de
Lilia DUMINICA

